

การพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน
เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*

THE DEVELOPMENT OF A BLENDED LEARNING MANAGEMENT MODEL TO
ENHANCE READING COMPREHENSION SKILLS IN THAI LANGUAGE
FOR STUDENTS IN GRADE 6

วศินีย์ รุ่งรังสี*, ธนเทพ นำพรวัฒนากุล, จุติพร อัสวโสวรรณ

Vasinee Rungrangsee*, Thanatthep Nampornwatanakul, Jutiporn Assawasowan

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช ประเทศไทย

Faculty of Education, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Nakhon Si Thammarat, Thailand

*Corresponding author E-mail: vasinee.3075@gmail.com

*Tel: 098-709-1706

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย และประเมินประสิทธิผลของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านคอกช้าง มีนักเรียนจำนวน 20 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ มีค่า IOC 0.95 2) แบบประเมินทักษะการอ่านจับใจความ มีค่า IOC 0.98 3) แบบประเมินความพึงพอใจ มีค่า IOC 0.99 สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test for Dependent Samples) ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ได้แก่ 1) การเรียนรู้แบบออฟไลน์ 2) การเรียนรู้แบบออนไลน์ 3) การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล 5) การผสมผสานสื่อประสม และ 6) การผสมผสานโดยใช้ CLASSROOM WEBSITES สัดส่วนการเรียนรู้ 70 : 30 2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (READ Model) มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) R - Ready & Retrieve (Online) 2) E - Explore & Extract (Face-to-Face) 3) A - Apply & Analyze (Face-to-Face) 4) D - Demonstrate & Deliver (Face-to-Face / Online) และ 5) Reflective Meta-Cognition (Blended) ผลการทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มทดลองนำร่อง (Tryout) จำนวน 20 คน ได้ค่าประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 87.78/89.00 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนด และ 3) ประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน พบว่า ทักษะการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.58, S.D. = 0.55)

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนรู้, การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน, เสริมสร้างทักษะ, ทักษะการอ่านจับใจความ

Abstract

This research aimed to develop a blended learning model to enhance Thai reading comprehension skills and to evaluate the effectiveness of the developed model. The target group consisted of 20 Grade 6 students at Ban Khok Chang School, selected through purposive sampling. The research instruments included: 1) lesson plans with an Item-Objective Congruence (IOC) index of 0.95, 2) a Thai reading comprehension assessment with an IOC index of 0.98, and 3) a satisfaction questionnaire with an IOC index of 0.99. Data were analyzed using the mean, standard deviation, and dependent samples t-test. The findings revealed that: 1) the blended learning model comprised six components: 1) offline learning, 2) online learning, 3) learner participation, 4) measurement and evaluation, 5) multimedia integration, and 6) classroom websites integration, with a learning proportion of 70:30 between offline and online instruction. 2) The developed blended learning model, named the READ Model, consisted of five instructional stages: 1) R – Ready & Retrieve (Online), 2) E – Explore & Extract (Face-to-Face), 3) A – Apply & Analyze (Face-to-Face), 4) D – Demonstrate & Deliver (Face-to-Face/Online), and 5) Reflective Meta-Cognition (Blended). A pilot implementation with 20 students yielded an instructional efficiency (E1/E2) of 87.78/89.00, exceeding the established criterion of 80/80. 3) The evaluation of the model's effectiveness indicated that students' post-test reading comprehension scores were significantly higher than their pre-test scores at the .05 level. In addition, students' satisfaction with the blended learning model was at the highest level ($\bar{X}$ = 4.58, SD = 0.55).

Keywords: Learning Management Model, Blended Learning, Enhance Skills, Reading Comprehension Skills

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์และสมบัติทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการสื่อสาร การแสวงหาความรู้ และการพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียน กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้ภาษาไทยเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้สำคัญในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมุ่งพัฒนาสมรรถนะด้านการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ทักษะการอ่านถือเป็นทักษะสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการอ่านจับใจความ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนั้นสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการอ่านจับใจความที่เหมาะสมตามช่วงวัย เพื่อให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

อย่างไรก็ตาม ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ปีการศึกษา 2564 พบว่า สาระการอ่านมีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 45.15 คะแนน ขณะที่โรงเรียนบ้านคอกช้างมีคะแนนเฉลี่ย 48.89 คะแนน แม้จะสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ แต่ยังต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 50 สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนยังมีข้อจำกัดด้านการอ่านจับใจความและการคิดวิเคราะห์ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2564) ขณะเดียวกัน ผลการประเมิน PISA 2022 ระบุว่าประเทศไทยมีคะแนนด้านการอ่านเฉลี่ย 379 คะแนน ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของ OECD ซึ่งอยู่ที่ 476 คะแนน และมีแนวโน้มลดลงจากการประเมินรอบก่อน สะท้อนถึงข้อจำกัดของผู้เรียนในการตีความ วิเคราะห์ และประเมินสารจากสิ่งที่อ่าน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2567) สถานการณ์ดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของทิตินา แชมมณี ที่เสนอว่าการพัฒนาทักษะการอ่านควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย

เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ (ทิตนา แชมมณี, 2562) ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) นับเป็นแนวทางที่ตอบสนองต่อการพัฒนาทักษะดังกล่าว โดยบูรณาการการเรียนรู้แบบเผชิญหน้ากับการเรียนรู้ออนไลน์ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาความรู้ผ่านสื่อดิจิทัลตามศักยภาพของตนเอง พร้อมทั้งร่วมกิจกรรมอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และรับข้อมูลป้อนกลับในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) และช่วยส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ การตีความ การวิเคราะห์ และการสรุปสาระสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Graham, C. R., 2018); (Horn, M. B. & Staker, H., 2015)

จากการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านคอกช้าง พบว่า นักเรียนยังมีปัญหาด้านการอ่านจับใจความ ไม่สามารถสรุปสาระสำคัญ แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น รวมถึงวิเคราะห์เนื้อหาจากเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิตนา แชมมณี ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ผ่านกิจกรรมที่หลากหลายและเน้นการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (ทิตนา แชมมณี, 2562) นอกจากนี้ พิมพ์พันธ์์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข ได้เสนอว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้สื่อและเทคโนโลยีร่วมกับการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน สามารถส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกและพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของผู้เรียนได้ (พิมพ์พันธ์์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข, 2565) สำหรับบริบทของโรงเรียนบ้านคอกช้าง จากผลการประเมินด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 มีนักเรียนจำนวน 18 คน พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 10.30 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 51.50 อยู่ในระดับปรับปรุง สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านจับใจความอย่างเป็นระบบ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมุ่งเน้นการบูรณาการสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามศักยภาพของตนเอง การวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะช่วยพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของผู้เรียน ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก เพิ่มแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทย และเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและกระบวนการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสาร ตำรา บทความวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานและทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสารและแบบสังเคราะห์เอกสาร ซึ่งผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary Synthesis) พร้อมทั้งแจกแจงความถี่ขององค์ประกอบที่พบ เพื่อนำไปกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย 3 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ 1 คน

การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวคิด ADDIE Model และสังเคราะห์เป็น READ Model ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ Ready & Retrieve, Explore & Extract, Apply & Analyze, Demonstrate & Deliver และ Reflective Meta-Cognition พร้อมทั้งพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการใช้รูปแบบ แบบประเมินทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย และแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำร่างรูปแบบและเครื่องมือวิจัยเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความเหมาะสม ความสอดคล้อง และให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ระยะที่ 3 ประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านคอกช้าง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 20 คน

วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มเป้าหมาย

ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน แผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย และแบบสอบถามความพึงพอใจ ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการวิจัยตามแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) โดยทดสอบก่อนเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบเป็นเวลา 16 ชั่วโมง ทดสอบหลังเรียน และเก็บข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ประสิทธิภาพของรูปแบบตามเกณฑ์ E1/E2 เท่ากับ 80/80 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียนโดยใช้สถิติ t-test for Dependent Samples รวมทั้งวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาค้นคว้าประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ประกอบด้วย 1) การเรียนรู้แบบออฟไลน์ 2) การเรียนรู้แบบออนไลน์ 3) การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล 5) การผสมผสานสื่อประสมและทรัพยากรเสมือน และ 6) การผสมผสานโดยใช้ CLASSROOM WEBSITES

2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน READ Model 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 R - Ready & Retrieve เตรียมพร้อมและดึงความรู้เดิม (Online) โดยผู้สอนกระตุ้นความสนใจเชื่อมโยงความรู้เดิม และเตรียมความพร้อมก่อนเรียน จัดเตรียมสื่อออนไลน์ ตั้งคำถามกระตุ้นความคิด จัดกิจกรรมก่อนเรียน ผู้เรียนศึกษาสื่อก่อนเข้าเรียน ตอบคำถามออนไลน์ แสดงความคิดเห็นเบื้องต้น โดยใช้เทคนิค 5W1H ผ่านสื่อ Google Classroom YouTube Quizizz Kahoot

ขั้นที่ 2 E - Explore & Extract สำรวจและดึงสาระสำคัญ (Face-to-Face) โดยผู้เรียนฝึกค้นหาใจความสำคัญ วิเคราะห์องค์ประกอบของเรื่อง โดยมีผู้สอนอธิบายเทคนิคการอ่านจับใจความ ชี้แนะการใช้แผนผังความคิด ตั้งคำถามเชิงวิเคราะห์ ผู้เรียนอ่านบทอ่านอย่างละเอียด ชีตเส้นใต้คำสำคัญ สรุปใจความสำคัญโดยใช้ ใบงาน Graphic Organizer Mind Map

ขั้นที่ 3 A - Apply & Analyze ประยุกต์ใช้และวิเคราะห์ (Face-to-Face) ผู้เรียนฝึกคิดวิเคราะห์เชื่อมโยงความรู้กับชีวิตจริง โดยมีผู้สอนตั้งสถานการณ์ ขวอนอภิปราย ส่งเสริมการคิดเชิงเหตุผล ให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ข้อมูล แสดงความคิดเห็น และทำกิจกรรมกลุ่ม

ขั้นที่ 4 D - Demonstrate & Deliver สาธิตและนำเสนอ (Face-to-Face/Online) ผู้เรียนถ่ายทอดความเข้าใจ พัฒนาทักษะการสื่อสารซึ่งผู้สอนเปิดโอกาสให้นำเสนอ ให้ข้อเสนอแนะ ผู้เรียนนำเสนอผลงานอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผ่าน GOOGLE SLIDES

ขั้นที่ 5 Reflective Meta-Cognition สะท้อนคิดและกำกับการเรียนรู้ (Blended) ผู้เรียนประเมินตนเอง พัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีผู้สอนกระตุ้นการสะท้อนคิด ให้คำแนะนำรายบุคคล ผู้เรียนเขียน REFLECTION

ประเมินจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาในกิจกรรม เขียนบันทึกสะท้อนคิด ประเมินตนเอง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นออนไลน์ โดยใช้ GOOGLE FORMS สมุดสะท้อนคิด PADLET ผู้เรียนทำประเมินทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยหลังเรียน

ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (E1/E2) โดยการทดลองกับนักเรียนโรงเรียนบ้านคลองไม้แดง จังหวัดสุราษฎร์ธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 จำนวน 20 คน ได้ค่าประสิทธิภาพ (E1/E2)

ตารางที่ 1 ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (E1/E2)

รายการประเมิน	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	ประสิทธิภาพ
คะแนนระหว่างเรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้ 9 กิจกรรม (E1)	90	1,580	79.00	87.78	E1 = 87.78
คะแนนทดสอบหลังเรียน (E2)	20	356	17.80	89.00	E2 = 89.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานจากนักเรียนโรงเรียนบ้านคลองไม้แดง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 จำนวน 20 คน ได้ค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 87.78/89.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

3. ผลการประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.1 ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	Σd	t	p
ก่อนเรียน	20	20	11.45	2.19	127	21.06	0.000
หลังเรียน	20	20	17.80	1.85			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ทักษะการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเฉลี่ยจากการทำแบบประเมินทักษะการอ่านจับใจความก่อนเรียนได้ ($\bar{X}$ = 11.45, S.D. = 2.19) ค่าคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบประเมินทักษะการอ่านจับใจความหลังเรียนได้ ($\bar{X}$ = 17.80, S.D. = 1.85)

3.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตารางที่ 3 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การจัดการเรียนการสอน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
ด้านครูผู้สอน			
1. ครูชี้แจงกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานให้นักเรียนเข้าใจอย่างชัดเจน	4.25	0.70	มาก
2. ครูจัดแบ่งกลุ่มนักเรียนโดยความสามารถและเพศชาย - หญิงอย่างเหมาะสม	4.45	0.67	มาก
3. ครูให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลนักเรียนในการเรียนรู้อย่างทั่วถึง	4.60	0.58	มากที่สุด
4. ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้	4.45	0.59	มาก
5. ครูให้การเสริมแรงโดยการให้รางวัลแก่กลุ่มที่ทำกิจกรรมสำเร็จสูงสุด	4.65	0.65	มากที่สุด
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน			
6. นักเรียนใช้สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ร่วมกัน	4.95	0.22	มากที่สุด
7. นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน	4.45	0.67	มาก
8. นักเรียนได้อธิบายความรู้ให้สมาชิกอื่น ๆ ในกลุ่มฟัง	4.55	0.67	มากที่สุด
9. นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	4.30	0.71	มาก
10. นักเรียนได้ฝึกทักษะการสื่อสารระหว่างสมาชิก เช่น การเป็นผู้นำ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา ฯลฯ	4.70	0.46	มากที่สุด
11. นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมเป็นไปตามลำดับขั้นตอน	4.60	0.58	มากที่สุด
ด้านเนื้อหา			
12. ความยากง่ายของเนื้อหาเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน	4.40	0.66	มาก
13. เนื้อหา ภาษา รูปแบบตรงกับความสนใจ และความต้องการของนักเรียน	4.65	0.57	มากที่สุด
14. เนื้อหาเรียงลำดับจากง่ายไปสู่ยาก	4.80	0.51	มากที่สุด
15. การจัดเนื้อหาเหมาะสมกับเวลาเรียน	4.45	0.67	มาก
ด้านการวัดและประเมินผล			
16. การประเมินผลมีการประเมินผลทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนเป็นรายบุคคล และของกลุ่ม	4.35	0.73	มาก
17. มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้	4.30	0.71	มาก
18. มีการประเมินพฤติกรรมการทำงานร่วมกันของนักเรียน	4.80	0.40	มากที่สุด
19. ผู้เรียนทราบผลการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่ม	4.90	0.30	มากที่สุด
20. การประเมินผลครอบคลุมเนื้อหาที่เรียน	4.90	0.30	มากที่สุด
รวม	4.59	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.55)

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ประกอบด้วย 1) การเรียนรู้แบบออฟไลน์ 2) การเรียนรู้แบบออนไลน์ 3) การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล 5) การผสมผสานสื่อประสมและทรัพยากรเสมือน และ 6) การผสมผสานโดยใช้ CLASSROOM WEBSITES ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Graham, C. R. อธิบายว่า การเรียนรู้แบบผสมผสาน เป็นการออกแบบการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้แบบเผชิญหน้าและการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์อย่างเป็นระบบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยองค์ประกอบด้านการเรียนรู้แบบ

ออฟไลน์และการเรียนรู้แบบออนไลน์เป็นพื้นฐานสำคัญของรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน นอกจากนี้ องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และการใช้สื่อเทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้ (Graham, C. R., 2018) สอดคล้องกับแนวคิดของ Bonk, C. J. & Graham, C. R. เสนอว่า การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน เพื่อนร่วมเรียน และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย (Bonk, C. J. & Graham, C. R. (Eds.), 2006) รวมทั้งสอดคล้องกับ Horn, M. B. & Staker, H. ที่กล่าวถึงการใช้เทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีบทบาทในการกำกับการเรียนรู้ของตนเอง สำหรับองค์ประกอบด้านการวัดและประเมินผล การผสมผสานสื่อประสมและทรัพยากร เสมือน รวมถึงการใช้ Classroom Websites (Horn, M. B. & Staker, H., 2015) ดังนั้น องค์ประกอบทั้ง 6 องค์ประกอบที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้นจึงมีความเหมาะสมกับการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย เนื่องจากครอบคลุมทั้งด้านการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ การส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ การมีส่วนร่วมของผู้เรียน และการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของผู้วิจัยที่มุ่งพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ซึ่งเน้นการเชื่อมโยงการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนระดับประถมศึกษา

2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (READ Model) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) R - Ready & Retrieve การเตรียมความพร้อมและเชื่อมโยงความรู้เดิม 2) E - Explore & Extract การสำรวจและสกัดสาระสำคัญ 3) A - Apply & Analyze การประยุกต์ใช้และวิเคราะห์ความรู้ 4) D - Demonstrate & Deliver การสาธิตและนำเสนอความเข้าใจ และ 5) Reflective Meta-Cognition การสะท้อนคิดและกำกับการเรียนรู้ โดยเป็นรูปแบบที่ผสมผสานการเรียนรู้แบบออนไลน์และการเรียนรู้ในชั้นเรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ตั้งแต่การเตรียมความพร้อม การวิเคราะห์เนื้อหา การประยุกต์ใช้ความรู้ การสื่อสาร และการสะท้อนผลการเรียนรู้ ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน พบว่า มีค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 87.78/89.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด แสดงให้เห็นว่า READ Model สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ Rasheed, R. A. et al. ได้อธิบายว่า การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผสมผสานการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ร่วมกับการเรียนรู้ในชั้นเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานที่มีประสิทธิภาพควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญดังต่อไปนี้ 1) การเตรียมความพร้อมด้านเทคโนโลยี เพื่อให้สามารถเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งสถานศึกษาควรจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีให้เพียงพอและเหมาะสม เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างทั่วถึง 2) การออกแบบเนื้อหาออนไลน์ เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเนื้อหาการเรียนรู้ได้อย่างเท่าเทียม 3) การจัดกิจกรรมในชั้นเรียน ช่วยให้ผู้สอนสามารถติดตามความเข้าใจของผู้เรียน ให้คำแนะนำ และช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างใกล้ชิด อีกทั้งยังช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ และการทำงานร่วมกันของผู้เรียน ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 4) การสนับสนุนผู้เรียนระหว่างเรียน ช่วยลดปัญหาการขาดแรงจูงใจ การไม่เข้าร่วมกิจกรรม และความรู้สึกโดดเดี่ยวในการเรียนออนไลน์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 5) การประเมินผลและสะท้อนผลการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น (Rasheed, R. A. et al., 2020) อีกทั้ง Joanna, P. ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้การเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้และการมีส่วนร่วมในการศึกษาของนักเรียน ในประเทศสหราชอาณาจักร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบประโยชน์ของการเรียนรู้แบบผสมผสานที่มีต่อประสบการณ์เรียนรู้ของ

นักเรียนและการมีส่วนร่วมในการศึกษาของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนจำนวน 442 คน เครื่องมือการวิจัยคือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) การเรียนรู้แบบผสมผสานได้ให้ประโยชน์ในการเรียนแบบยืดหยุ่นมากกว่าการเรียนแบบดั้งเดิม 2) การเรียนรู้แบบผสมผสานสามารถทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ โดยเกิดจากความต้องการของผู้เรียนโดยตรงและได้รับการส่งเสริมจากอาจารย์ที่ได้จัดหาโปรแกรมคอมพิวเตอร์พิเศษในการส่งเสริมการเรียนรู้ 3) การจัดสรรเวลาและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในการพัฒนาและการปรับปรุง การเรียนรู้แบบผสมผสานที่น่าเชื่อถือ คือ ภัยแล้งสำคัญในความสำเร็จของการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Joanna, P., 2011) และสอดคล้องกับสิทธิพล อาจอินทร์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้การเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาครู แม้ว่ากลุ่มเป้าหมายจะเป็นนักศึกษาครู แต่กระบวนการและองค์ประกอบของรูปแบบการสอนนั้นสามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นต้นแบบในการจัดการเรียนรู้ระดับพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ องค์ประกอบของรูปแบบ ผู้วิจัยได้สรุปองค์ประกอบสำคัญของรูปแบบผสมผสานไว้ 5 ส่วน ได้แก่ 1) เนื้อหา 2) กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก 3) ปฏิสัมพันธ์ 4) สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ และ 5) การวัดและประเมินผล ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผลการทดลองพบว่า ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเฉพาะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประสิทธิภาพของรูปแบบ ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการสอนในระดับมากที่สุด เนื่องจากเป็นรูปแบบที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สืบค้นข้อมูลด้วยตนเองผ่านระบบออนไลน์ และนำข้อมูลมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นในชั้นเรียน (สิทธิพล อาจอินทร์, 2558)

3. ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.1 ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินทักษะการอ่านจับใจความ พบว่า ทักษะการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเฉลี่ยจากการทำแบบประเมินทักษะการอ่านจับใจความก่อนเรียนได้ ($\bar{X} = 11.45$, S.D. = 2.19) ค่าคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบประเมินทักษะการอ่านจับใจความหลังเรียนได้ ($\bar{X} = 17.80$, S.D. = 1.85) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ความสามารถในการสรุปความ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด SQ4R ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีความสามารถในการสรุปความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประสิทธิภาพของกระบวนการ การบูรณาการขั้นตอน SQ4R เข้ากับ Blended Learning ช่วยให้ผู้เรียนมีลำดับการคิดที่เป็นระบบมากขึ้น โดยเฉพาะขั้นตอนการอ่าน (Read) และการจดบันทึก (Record) ที่สามารถทำได้ทั้งในห้องเรียนและผ่านกิจกรรมออนไลน์ ทำให้ผู้เรียนมีเวลาในการวิเคราะห์เนื้อหาได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ความคิดเห็นของนักเรียน นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด โดยระบุว่ากิจกรรมมีความน่าสนใจ ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาที่อ่านได้ง่ายขึ้น และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการอ่านในชีวิตประจำวันได้ (พัชรินทร์ รอดผล, 2562) และพบว่า ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีค่าเท่ากับ 82.08/81.83 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ 80/80 ดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีค่าเท่ากับ 0.7017 คิดเป็นร้อยละ 70 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่อย่างน้อยร้อยละ 50 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสามารถในการรู้สารสนเทศของนักเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.66) (วาสนา บุญชิต, 2563)

3.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้ต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.55) ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นผ่านกระบวนการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน รวมทั้งผ่านการตรวจสอบคุณภาพและประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้จริง ทำให้รูปแบบมีองค์ประกอบและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของนักเรียน นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน โดยผสมผสานกิจกรรมการเรียนรู้แบบเผชิญหน้าและการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ฝึกวิเคราะห์ และสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรักสนุก มีความกระตือรือร้น และเห็นคุณค่าของกิจกรรมการเรียนรู้ จึงส่งผลให้ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ยุทธนา ทรัพย์เจริญ ที่ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานวิชาดนตรีสากลเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติทางดนตรีและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานที่ได้รับการออกแบบอย่างเป็นระบบ มีการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้ และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียน สามารถส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมและสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้เรียนได้ (ยุทธนา ทรัพย์เจริญ, 2559)

องค์ความรู้ใหม่

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (READ MODEL)

สรุปและข้อเสนอแนะ

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า 1) องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ประกอบด้วย 1.1) การเรียนรู้แบบออฟไลน์ 1.2) การเรียนรู้แบบออนไลน์ 1.3) การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ 1.4) การวัดและประเมินผล 1.5) การผสมผสานสื่อประสมและทรัพยากรเสมือน และ 1.6) การผสมผสานโดยใช้ CLASSROOM WEBSITES 2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน READ Model 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 R - Ready & Retrieve (Online) ขั้นที่ 2 E - Explore & Extract (Face-to-Face) ขั้นที่ 3 A - Apply & Analyze (Face-to-Face) ขั้นที่ 4 D - Demonstrate & Deliver (Face-to-Face/Online) ขั้นที่ 5 Reflective Meta-Cognition (Blended) 3) ทักษะการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ 1) การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย ในการพัฒนาผู้เรียนควรเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับระดับชั้น และควรจัดการเรียนรู้ให้ครบกระบวนการสอนทั้ง 5 ขั้นตอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน 2) การจัดการเรียนการสอนผู้สอนสามารถนำเนื้อหาเรื่องการอ่านจับใจความไปปรับใช้หรือประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสมทั้งในการจัดการศึกษาในระบบและนอกระบบ ควรคำนึงถึงความเหมาะสมด้านเวลา เนื้อหา และสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรมีการศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านจับใจความกับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ หรือโรงเรียนที่มีบริบทต่างกัน (เช่น โรงเรียนขนาดเล็ก หรือโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล) เพื่อทดสอบว่ารูปแบบนี้ให้ผลลัพธ์ที่สอดคล้องกันหรือไม่ 2) เนื่องจากนักเรียนมีความพึงพอใจต่อเทคโนโลยีสูงมาก ในการวิจัยครั้งต่อไปควรทดลองนำเทคโนโลยีเชิงรุกอื่น ๆ มาผสมผสานเพิ่มเติม เช่น การใช้เกมเป็นฐาน (Gamification) หรือ แอปพลิเคชันแบบตอบโต้ (Interactive App) เพื่อดึงดูดความสนใจและลดความเบื่อหน่ายในการอ่านเนื้อหาที่ยาวและซับซ้อนยิ่งขึ้น 3) นอกจากทักษะการอ่านจับใจความแล้ว ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจได้รับผลกระทบจากการเรียนแบบผสมผสาน เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงลึก, ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หรือ ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Regulated Learning) เพื่อดูผลกระทบเชิงรวมของการจัดการเรียนรู้นี้ และ 4) ควรนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานนี้ไปทดลองใช้กับทักษะอื่นในวิชาภาษาไทยที่นักเรียนมักมีปัญหา เช่น การเขียนเรียงความ หรือ การวิเคราะห์วรรณคดี เพื่อสร้างเป็นโมเดลการสอนภาษาไทยที่สมบูรณ์ครบถ้วน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ทิตินา แคมมณี. (2562). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชรินทร์ รอดผล. (2562). ผลของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด SQ4R ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานที่มีต่อความสามารถในการสรุปความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2565). การจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการเรียนรู้แบบผสมผสาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ยุทธนา ทรัพย์เจริญ. (2559). การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานวิชาดนตรีสากลเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติทางดนตรี และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วาสนา บุญชิต. (2563). การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาการเขียน โปรแกรมภาษาซี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2564). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้น พื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. เรียกใช้เมื่อ 15 มีนาคม 2567 จาก <https://www.niets.or.th>.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2567). ผลการประเมิน PISA 2022: บทสรุปสำหรับผู้บริหาร. ศูนย์ดำเนินงาน PISA แห่งชาติ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. เรียกใช้ เมื่อ 18 มีนาคม 2567 จาก <https://pisathailand.ipst.ac.th/pisa2022-summary-result/>
- สิทธิพล อาจอินทร์. (2558). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้การเรียนรู้เชิงรุก เพื่อ ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาครู. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 38(4), 1-10.
- Bonk, C. J. & Graham, C. R. (Eds.). (2006). The handbook of blended learning: Global perspectives, local designs. San Francisco, CA: Pfeiffer.
- Graham, C. R. (2018). Current research in blended learning. In M. G. Moore & W. C. Diehl (Eds.), Handbook of distance education. (4th ed). The United Kingdom and the United States: Routledge.
- Horn, M. B. & Staker, H. (2015). Blended: Using disruptive innovation to improve schools. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Joanna Poon. (2011). The study of Blended Instruction for Enhance Cooperative and Experience Learning of Students. In ED.D. Dissertation, Colleague of Education. Boise State University.
- Rasheed, R. A. et al. (2020). Challenges in the online component of blended learning: A systematic review. Computers & Education, 144, 103701. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2019.103701>.